

Janusz Szpunar

1927–1974

Profesor Janusz Szpunar zmarł w wieku 46 lat 12 kwietnia 1974 roku. Był przez cały okres bardzo efektywnej swej działalności naukowo-dydaktycznej i organizacyjnej związany z Akademią Ekonomiczną w Poznaniu. Służył jej dosłownie do końca życia.

Urodził się 13 grudnia 1927 roku w Płocku. W styczniu 1941 roku został wysiedlony przez okupanta do Parczewa koło Lublina, gdzie ukończył szkołę podstawową. Następnie brał udział w kompletach tajnego nauczania w zakresie szkoły średniej, pracując równocześnie jako robotnik w młeczarni. Maturę uzyskał w roku 1946 w Bydgoszczy. W tym samym roku rozpoczął studia w Akademii Handlowej w Poznaniu oraz na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego. Jeszcze przed ukończeniem studiów, w roku 1948, został asystentem wolontariuszem, a w roku 1949 etatowym młodszym asystentem w ówczesnej Katedrze Polityki Ekonomicznej i Skarbowości Akademii Handlowej, kierowanej przez prof. Jana Zdzitowieckiego. Studia na obu uczelniach ukończył w roku 1949, uzyskując tytuł magistra nauk ekonomiczno-handlowych w Akademii Handlowej oraz tytuł magistra nauk ekonomiczno-politycznych na Uniwersytecie Poznańskim. W związku z koniecznością utrzymania rodziny po śmierci ojca pracował dodatkowo, w latach 1950–1951, jako referendarz w Dyrekcji Okręgowej Dróg Wodnych w Poznaniu.

W roku 1951 uzyskał stopień doktora praw na Wydziale Prawa Uniwersytetu Poznańskiego. W roku 1955 został adiunktem w Katedrze Budżetu Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Poznaniu. Habilitował się w roku 1964 na Uniwersytecie Poznańskim na podstawie rozprawy *Zagadnienia opodatkowania ludności*, uzyskując stopień naukowy docenta w zakresie prawa finansowego. W roku 1965 uzyskał stanowisko docenta w Katedrze Ubezpieczeń Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Poznaniu, dokąd jeszcze przed habilitacją został przeniesiony na własną prośbę ze względu na szczególne zainteresowania problematyką ubezpieczeniową. Począwszy od roku 1965, do 12 kwietnia 1974 roku niemal nieprzerwanie pełnił ważne funkcje organizacyjne. W latach 1965/1966–1966/1967 był prodziekanem ds. studiów zaocznych, w okresie 1967/196–1968/1969 – prorektorem ds. nauczania, a w latach 1970/1971–1973/1974 – dziekanem Wydziału Handlowo-Towaroznawczego. W roku 1973, po przejściu prof. Lucjana Pokorzyńskiego na emeryturę, objął kierownictwo Zakładu

Ubezpieczeń Wyższej Szkoły Ekonomicznej. W tym samym też roku otrzymał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego.

Profesor Szpunar opublikował 80 opracowań na tematy podatkowe i ubezpieczeniowe. Wszystkie jego prace były poświęcone aktualnym problemom, które w literaturze były niedoceniane i pomijane bądź też budziły kontrowersje. Cechują je poważne walory naukowo-poznawcze, logiczny tok wywodów i piękny styl. Poza rozprawą habilitacyjną do ważniejszych jego publikacji należą prace dotyczące rozwoju podatków od wynagrodzeń (1959), pozafiskalnych tendencji w podatku od wynagrodzeń (1959), polityki podatkowej Polski w okresie kryzysu w latach 1929–1933 (1959), podatku i płać (1961), opodatkowania spadków i darowizn (1963). Wśród wielu opracowań z zakresu problematyki ubezpieczeniowej na szczególną uwagę zasługują publikacje: *Elementy podatkowe w ubezpieczeniach* (1967), *Powszechność ochrony ubezpieczeniowej* (1968), *Charakter i struktura składki ubezpieczeniowej* (1972), *Rodzaje strat i awarii w ubezpieczeniach morskich* (1972), *Przesłanki prewencji ubezpieczeniowej* (1973).

Profesor nie ograniczał swych zainteresowań naukowych wyłącznie do tematyki podatkowej i ubezpieczeniowej. Był także współautorem monografii *Poznańska Spółdzielnia Mieszkaniowa na tle wielkopolskiego systemu spółdzielczego* (1967), współautorem opracowania wyników gospodarki budżetowej w województwie poznańskim w roku 1963 (1965) oraz autorem opracowania *Przesłanki rozwoju poznańskiej spółdzielczości mieszkaniowej w okresie międzywojennym* (1967). Recenzował też liczne prace naukowe, wchodzące w zakres jego zainteresowań naukowych.

Ze szczególnym zamięłowaniem poświęcał wiele czasu i wysiłku pracom typu redakcyjnego. Od roku 1967 aż do śmierci był naczelnym redaktorem wydawnictwa Oddziału Poznańskiego PTE, a w obrębie tych wydawnictw głównym redaktorem „Poznańskich Roczników Ekonomicznych”. Profesor Szpunar był także współorganizatorem wydawnictwa *Studia Ubezpieczeniowe* oraz jego naczelnym redaktorem. Pod jego kierownictwem i redakcją ukazał się w roku 1973 pierwszy tom tego wydawnictwa, a przed śmiercią zdążył jeszcze przygotować do druku tom drugi.

Profesor uczestniczył w pracach Ośrodka Konsultacji i Analiz Gospodarczych PTE w Poznaniu, będąc między innymi współautorem oceny projektu zagospodarowania śródmieścia Poznania. Był także aktywnym członkiem Komisji Nauk Ekonomicznych Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk oraz członkiem Sekcji Polskiej Międzynarodowego Stowarzyszenia Prawa Ubezpieczeniowego, afiliowanej przy PAN.

Profesor Szpunar był zamięlowanym dydaktykiem. Prowadził wykłady i seminaria, głównie z zakresu ubezpieczeń gospodarczych. Zajęcia te, niezwykle starannie przygotowywane i prowadzone w sposób przyciągający uwagę słuchaczy, cieszyły się zawsze dużym zainteresowaniem i frekwencją. Wypromował 185 magistrantów i dyplomantów oraz 2 doktorów. Jednym z nich był niżej podpisany. Szczególne zasługi położył w zakresie organizacji toku nauczania, intensyfikacji procesów dydak-

tycznych i stworzenia właściwej atmosfery i stosunków w środowisku pracowników Uczelni i młodzieży studiującej. Dbał o przygotowanie materiałów niezbędnych do prowadzenia zajęć. Był cenionym autorem lub współautorem opracowań o charakterze dydaktycznym. W roku 1972 opublikował skrypt *Ubezpieczenia gospodarcze*. Był współautorem pracy zbiorowej *Ochrona ubezpieczeniowa w gospodarce społeczno-nej* (1970) i wielu innych materiałów dydaktycznych. Ponadto był redaktorem skryptów i poradników dla słuchaczy kursów Szkolenia Ekonomicznego PTE w Poznaniu, a także wieloletnim członkiem Rady Programowej Zaocznych Kursów Ubezpieczeń Gospodarczych, organizowanych przez tę instytucję.

W dowód uznania dla jego pracy naukowej, dydaktyczno-wychowawczej i organizacyjnej przyznano mu Złoty Krzyż Zasługi oraz liczne odznaczenia i odznaki. Kilkakrotnie był wyróżniany nagrodami ministra szkolnictwa wyższego.

Profesor Janusz Szpunar miał bogatą osobowość. Odznaczał się wysokimi walorami moralno-etycznymi. Był człowiekiem prawym, nieskazitelnego charakteru i skromnym. Zawsze pogodnego usposobienia i niezmiernie życzliwy zarówno dla swoich współpracowników, jak i dla studentów. Był prawdziwym przyjacielem i wychowawcą młodzieży studiującej. Znany był z niezwyklej grzeczności i uprzejmości. Już z daleka widoczny ułkon powitania dotyczący właściwie wszystkich napotkanych osób powodował, że przez cały korytarz uczelni widać było Profesora w stałym ujmującym ułkonie. Miał także swoje hobby. Był fotografikiem-amatorem, zakochanym też w literaturze sienkiewiczowskiej. Długo mógł rozprawiać o niezwykle subtelnych szczegółach dotyczących na przykład poszczególnych dialogów czy wystroju wnętrza opisywanych w tych powieściach. Cieszył się powszechną sympatią.

Tadeusz Sangowski